

ENTREVISTA

Andrea Camilleri
Escriptor sicilià“El que més em sorprèn és
l'èxit de la meva literatura
entre els joves”

Pere Tió

L'escriptor sicilià Andrea Camilleri, de 73 anys, és un autor desconegut entre nosaltres però per poc temps. Els seus llibres seran traduïts aquesta tardor al català, castellà, portuguès i alemany.

Nascut a Porto Empedocle (Agrigento), Andrea Camilleri viu des de fa anys a Roma. Professor d'art dramàtic, director i guionista de teatre i televisió, aquest estiu ha ocupat els primers llocs a les llistes italianes, amb més de 70 mil exemplars venuts.

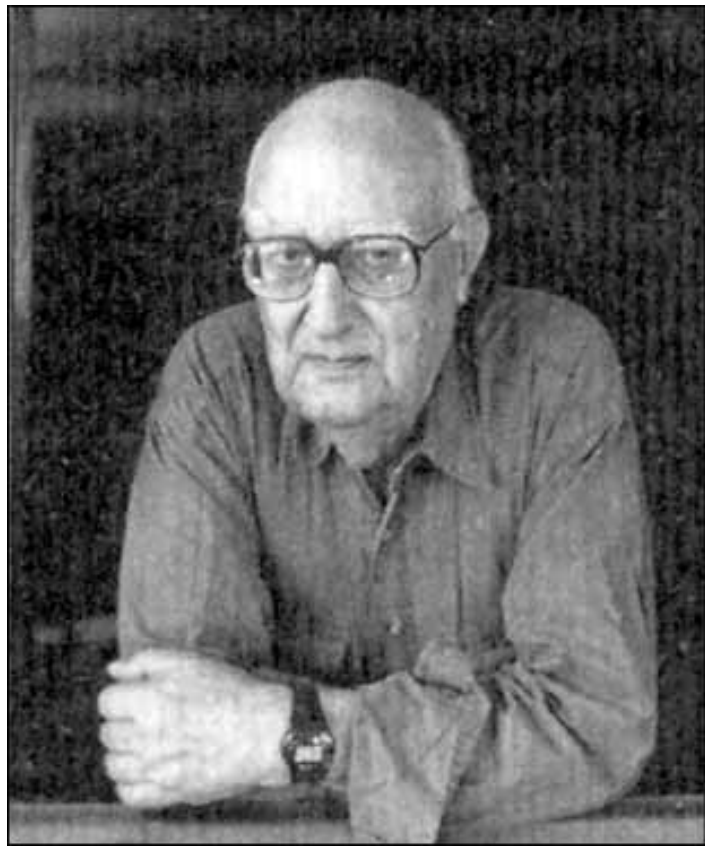
Escriu novel·les ambientades al fictici poble sicilià anomenat Vigàta, històries que transcorren durant el segle passat. Fa un parell d'anys va crear, paral·lelament, una sèrie de novel·les protagonitzades pel comissari Salvo Montalbano, un policia culte, tranquil i refinat que llegeix les aventures de Pepe Carvalho.

Com a bon sicilià, la seva editorial és Sellerio, a Palerm, que dirigeix fa trenta anys —amb tenacitat de ferro— Elvira Sellerio, que va inaugurar la col·lecció amb un llibre de Leonardo Sciascia. Tota una declaració de principis.

Edicions 62 traurà, aquesta tardor, *Un mes amb Montalbano*, amb traducció de Josep Julià, i té en llista d'espera la compra dels drets de sis llibres més. Per al mercat castellà, Mondadori [que excepcionalment acaba de publicar a Itàlia *Un mes amb Montalbano*] es planteja treure'n l'edició castellana. Destino també manté contactes amb Elvira Sellerio per a la traducció al castellà d'altres obres de Camilleri.

P.T. Com s'explica aquest èxit sobtat?

A.C. És molt difícil d'explicar-s'ho. Alguns crítics literaris i periodistes

MONDADORI

ho han intentat. Només es poden fer hipòtesis. Vejam: Sellerio és una editorial relativament modesta, que no fa publicitat ni de les seves obres ni dels seus autors. D'altra banda, jo no he guanyat mai premis importants, com el Viareggio o l'Strega, que fan soroll. Res de tot això. Per tant, crec que ha estat un misteriós tam-tam de lector a lector. Però aquest boca-orella ha funcionat per vendre uns deu mil exemplars de llibres. No més. Després he intervingut en el *Maurizio Costanzo Show* [l'equivalent espanyol de *¿Este país necesita un repaso?*, que va presentar José Luis Coll], un dels *talk shows* amb més audiència de la televisió italiana. Seguidament van sortir crítiques a la premsa. Resumint, ha estat la suma de diversos elements que s'han ajuntat. Aquesta és l'única explicació possible. He assistit a un cert fenomen curiós: fins fa dos anys els meus lectors tenien de quaranta anys en endavant. Ara també em demanen autògrafs xicots amb l'arracada a l'orella. Això m'ha fet molt content, perquè en el fons, el meu món, que és el d'un ancià, interessa. I aquest és un altre

punt d'interrogació.

P.T. Després d'escriure llibres sobre la Vigàta del segle passat, s'ha passat a la novel·la negra, amb el seu comissari Salvo Montalbano.

A.C. Miri, aquest personatge ha estat un dels elements definitius del meu èxit. M'ha obert camí. Alguns lectors han començat amb les novel·les de Salvo Montalbano i s'han passat després als llibres més seriosos, com si diguéssim, sobre Sicília.

P.T. Per què el va batejar amb el nom de Montalbano?

A.C. En primer lloc perquè el cognom Montalbano és molt difós a Sicília. El fill d'un amic meu es diu Salvo Montalbano. Llavors, en el moment d'escollir un nom ben sicilià, vaig pensar entre Montalbano o Collura. Després vaig decidir-me per Montalbano, també per retre un homenatge a Vázquez Montalbán. No tant al personatge Pepe Carvalho, sinó a l'escriptor Vázquez Montalbán.

P.T. Salvo Montalbano no és el tradicional 'poliziotto'. És un personatge refinat, de bona forquilla i lector àvid, però que no crema els seus llibres.

A.C. Sobretot no crema el seus llibres [Riu]. Salvo Montalbano els conserva

.....
“Fins fa dos anys, els meus lectors tenien de quaranta anys en endavant. Ara també em demanen autògrafs xicots amb l'arracada a l'orella”.

.....
“El meu protagonista es diu Salvo Montalbano, perquè és un cognom molt sicilià i per retre un homenatge a Vázquez Montalbán”.

.....
“L'única cosa que em posa els pèls de punta és que els alemanys també traduiran la meva obra. I, la veritat, em vénen alguns dubtes. Què poden fer els alemanys davant del dialecte sicilià?”

.....
“L'únic cop que he visitat Barcelona va ser per presentar un espectacle, dirigit per mi, a l'Institut del Teatre. Va ser l'any que va morir Sandro Pertini”.

gelosament. Insisteixo que em sorprèn l'èxit entre els joves. Perquè encara que el meu personatge té uns 45 anys, en realitat raona amb el meu cap, que és el d'un home de més de setanta anys.

P.T. Una altra característica de la seva literatura és que vostè ha creat un llenguatge de gran musicalitat, amb terminologia vernacla, fortament dialectal.

A.C. Hi ha una mescla de llengua italiana i dialecte sicilià.

P.T. Està molt allunyat de l'escriptura dialectal d'*Il fu Mattia Pascal*, de Pirandello.

A.C. Sí. Crec que, superades les dues o tres primeres pàgines, els meus llibres s'entenen perfectament. S'entra en un seguit de complicitats. Una senyora em va dir que eren com paraules criptogràfiques.

P.T. S'entén pel context que 'taliare' [en comptes de 'guardare'] és 'mirar'; 'magari' [en comptes de 'potser'] és 'també'...

A.C. Efectivament. S'entén de seguida pel context.

P.T. A més, si un és català, com en el meu cas, encara és més fàcil. Vostès diuen en sicilià 'relloggio', que és una mescla d'*'orologio'* i *'rellotge'*. I així continuament.

A.C. És clar. Ha de tenir en compte que els primers que van arribar a Sicília van ser els catalans. Sempre m'ha impressionat molt l'afinitat del nostre dialecte sicilià amb els dialectes procedents del català de molts pobles de Sardenya.

P.T. Vostè, com Luigi Pirandello, és un sicilià d'Agrigento que viu a Roma, però les seves històries sempre són sicilianes.

A.C. Jo sóc de Porto Empedocle, a la província d'Agrigento, on Pirandello va viure tant de temps. Jo no sabia explicar altres històries que no fossin sicilianes. Pepe Carvalho viatja constantment. Marxa a Bangkok o pot treballar per a la CIA. El meu comissari ni somia a sortir de Sicília!

P.T. A més de la novel·la negra, vostè és un apassionat de la novel·la històrica.

A.C. És cert. Però més que fer novel·la històrica, jo sóc un escriptor que narra amb elements històrics. Busco, en

» » »